

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันและอนาคต มหาวิทยาลัยต้องดำเนินการกิจการสร้างบัณฑิตภายใต้สภาวะความรุนแรงของกระแสโลกาภิวัตน์ กระแสความเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลา และสภาวะความหลากหลายของนิสิตที่มีมากขึ้น นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับกระแสการตรวจสอบของสังคม จากกระแสปัจจัยดังกล่าวทำให้มหาวิทยาลัยต้องพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของนิสิต (Learning Design) ให้สอดคล้องกับโลกของการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป และมีทักษะความสามารถที่เพียงพอ เพื่อให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงของวิถีแห่งอนาคต มหาวิทยาลัยจึงกำหนดให้นิสิตทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากหลักสูตรปกติหรือนอกเวลาเรียน เป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกันจัดขึ้นภายใต้ความเห็นชอบของครู อาจารย์ หรือผู้บริหารสถาบันการศึกษา นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด ความสามารถ และที่สำคัญคือ ตามความสมัครใจมีเสรีภาพในการเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษจึงนับว่ามีความสำคัญ มีความจำเป็น และมีประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษา เพราะการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน จะเน้นในด้านเนื้อหาวิชามากกว่าการพัฒนาด้านอื่น ๆ แต่ในปัจจุบันความต้องการกำลังคนเพื่อไปพัฒนาประเทศ นั้น ต้องการกำลังคนที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถรอบด้าน และจะต้องสามารถออกไปประกอบหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเฉพาะด้านเนื้อหาวิชาจึงไม่เพียงพอกับความสามารถของนักเรียนที่จะออกไปอยู่ในสังคมได้ดีพอ สถาบันทางการศึกษาจึงต้องหันมาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมพิเศษ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตัวเองในทุก ๆ ด้าน กิจกรรมนิสิตจะช่วยหล่อหลอมให้นิสิตได้แสดงความสามารถหลายด้าน เช่น การทำงานร่วมกับบุคคลอื่น มีโอกาสตัดสินใจ ประสานสัมพันธ์และการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีในสังคม นิสิตที่ได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต จะเกิดความมั่นใจในตนเองจากการฝึกทักษะ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การใช้เหตุผลในเชิงจริยธรรม การควบคุมอารมณ์ การเข้าถึงชุมชน อันจะเป็นผลให้นิสิต ได้มีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนา
 ความเป็นผู้นำ รู้จักเคารพนับถือผู้อื่นและตนเอง มีสุขภาพดี มีความสุข มีทักษะในการใช้ส่วนต่าง ๆ
 ของร่างกาย มีอารมณ์ที่มั่นคง สร้างค่านิยมที่เหมาะสม สร้างสัมพันธภาพกับคนในวัยเดียวกัน
 หรือวัยแก่กว่าได้ อีกทั้งช่วยให้ได้มีโอกาสร่วมทำงานกับเพื่อน นักเรียน ครู อาจารย์ และบุคคลต่าง ๆ
 ในชุมชน และสามารถที่จะดำรงตนได้อย่างมีความสุข

วันนอร์ มะทา (2523, หน้า 1-2) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริม
 หลักสูตร หรือกิจกรรมพิเศษให้กับผู้เรียนนั้นประกอบด้วยเหตุผล 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางจิตวิทยาของนิสิตนักศึกษา ซึ่งต้องการยอมรับบุคคล
 ในวัยเดียวกัน การเป็นสมาชิกของกลุ่มความสำเร็จ การยกย่องชมเชย การฝึกทักษะ ความช่วยเหลือ
 ทางด้านวิชาการ การอยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งอบอุ่นเป็นมิตร และเข้าใจกันเพื่อทดแทนสิ่งที่
 ตนเองขาด เช่น ความสามารถในการเรียน ความสามารถในการเล่นกีฬา เป็นต้น

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษ สามารถดึงเอาความสนใจ ความสามารถ
 พิเศษและความกระตือรือร้น ของผู้เรียนให้แสดงออกมาได้ เช่น กิจกรรมทางด้านดนตรี กีฬา ฯลฯ
 ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมต่าง ๆ เมื่อมีอิสระในการเลือกทำ ทำโดยสมัครใจและตระหนักในความ
 รับผิดชอบต่อกิจกรรมนั้น ๆ

3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษ จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักใช้เวลาว่าง
 ให้มีคุณค่า และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและตนเอง เพราะเมื่อผู้เรียนมีกิจกรรมที่สนใจร่วมกับ
 เพื่อนเขาจะไม่ตั้งตนเป็นผู้ต่อต้านสังคม หรือประพฤติดื้อต่อสังคม นอกจากนี้ยังอาจจะเกิดความ
 สนใจใหม่ ๆ เพราะ ได้พบกับบุคคลซึ่งมีความสนใจเหมือนกัน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือ
 กิจกรรมพิเศษบางประเภทอาจจะช่วยให้ได้พบสิ่งที่มีค่าต่อชีวิตในภายภาคหน้า

4. เป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีงามระหว่างผู้เรียน กับครู อาจารย์เพราะการได้
 ทำงานร่วมกันทำให้บุคคลได้มีโอกาสรู้จักกันมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซักถามความ
 ข้องใจ และข้อเท็จจริงซึ่งแต่ละฝ่ายต้องการรู้

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำของเด็กได้ดีกว่า
 การเรียนในชั้น ครูหรืออาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องปล่อยให้เด็กมีโอกาสจัดทำกันเอง มีโอกาสเลือก
 และประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง นอกจากเด็กจะต้องการความช่วยเหลือบางประการ เพราะถ้าครู
 เข้าไปเกี่ยวข้องมากเกินไป สภาพของการจัดกิจกรรมก็จะไม่แตกต่างไปจากการเรียนในชั้นเรียน

ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ (2528, หน้า 8) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม
 เสริมหลักสูตรขึ้นอยู่กับประเภทของกิจกรรมที่วัดสำหรับวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกซึ่งความถนัด ความสนใจและความสามารถพิเศษ
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รู้จักใช้เวลาว่างอย่างมีคุณภาพประโยชน์และมีเพื่อนมากขึ้น
3. เพื่อฝึกทักษะการเป็นผู้นำและเป็นผู้ตามที่ดี ตามกระบวนการประชาธิปไตย
4. เพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมี

ความสุข

5. เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความสามัคคี มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม
6. เพื่อปลูกฝังค่านิยมหรือคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามให้แก่ผู้เรียน
7. เพื่อฝึกฝนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย รู้จักการควบคุมตนเองและเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

ในสังคม

8. เพื่อส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจ
9. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด
10. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและรู้จักการเคารพ

บุคคลอื่น

11. เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ
12. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
13. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นิสิตในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา-การเรียนรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตรจากแหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย และการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากเครือข่ายของมหาวิทยาลัยซึ่งสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายไปได้ทุกมุมโลก เพื่อขยายโอกาสการเรียนรู้ของนิสิตให้เพิ่มมากขึ้น การจัดการและบริหารกิจกรรมนิสิตจะต้องเกิดจากการร่วมมือของบุคคลหลายระดับ หลายฝ่าย มีการประสานงานกัน เพื่อให้กิจกรรมร่วมหลักสูตรที่จัดขึ้นเกิดความก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ช่วยกันกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโปรแกรม จัดงานให้กลมกลืนกันเป็นอันดี ส่วนการจัดการด้านการเงินควรมีคณะกรรมการการเงิน เจ้าหน้าที่การเงิน และผู้แทนชุมนุมกิจกรรมต่าง ๆ การเงินจะต้องดำเนินตามหลักประชาธิปไตย คือให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับกิจกรรมเข้ามามีส่วนรู้เห็นในการใช้จ่าย และการเก็บรักษาเงินด้วย และควรจัดกิจกรรมให้อยู่ในขอบเขตของจำนวนเงินที่มีอยู่ มีการใช้เงินและบัญชีอย่างถูกต้อง มีการควบคุมที่ดี มีการรายงานการเงินให้ทราบทุกระยะ เรื่องการเงินเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องพิจารณาดำเนินการให้รอบคอบรัดกุม มีหลักฐานการรับเงินและการจ่ายเงินให้พร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้เสมอ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มุ่งให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิต บนพื้นฐานความคิดที่ว่า “นิสิต คือ หัวใจของมหาวิทยาลัย” และ “บัณฑิตของมหาวิทยาลัย คือ หัวใจของประเทศ” จากแนวความคิดดังกล่าว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลิตทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ และเพื่อความคล่องแคล่วในการดำเนินกิจกรรม มหาวิทยาลัยได้จัดสรรเงินค่าลงทะเบียนเรียนในส่วนของเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต ให้กับนิสิตเพื่อใช้ในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้การใช้จ่ายอยู่ภายใต้การดูแลของฝ่ายกิจการนิสิต แต่เนื่องจากผู้่านิสิตยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ระเบียบ บทบาท หน้าที่ และขั้นตอนในการดำเนินงานกิจกรรมนิสิต โดยเฉพาะในด้านการเบิก-จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต ซึ่งเปรียบเสมือนกลไกที่จะทำให้การดำเนินงานกิจกรรมนิสิตสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ ขาดความรู้ ความชำนาญแล้ว ผู้่านิสิตส่วนใหญ่มักจะเป็นนิสิตในชั้นปีที่ 3-4 และจะดำรงตำแหน่งผู้่านิสิตเพียงแค่ 1 ปีเท่านั้น เมื่อหมดวาระการดำรงตำแหน่งผู้่านิสิตแล้ว ก็จะมีนิสิตชุดใหม่เข้ามาทำหน้าที่ผู้่านิสิตต่อไป เป็นเหตุให้การทำงานไม่ต่อเนื่องเพราะผู้่านิสิตชุดใหม่จะต้องเริ่มเรียนรู้งานใหม่ ทุกปีการศึกษา

ระบบการศึกษาทั่วไปมุ่งที่จะสอนความรู้ และ ความชำนาญอย่างกว้าง ๆ แต่มิได้เน้นหรือมีจุดมุ่งหมายที่จะสอนความชำนาญงานเฉพาะด้านสำหรับตำแหน่งในองค์กรหรือหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องจัดเตรียมการฝึกอบรมสมาชิกใหม่ เพื่อให้รับกับงานขององค์กร ซึ่งอาศัยความรู้เฉพาะด้านหรือความรู้ทางเทคนิค ในการพัฒนาบุคคลในองค์กรต่าง ๆ ได้นำการฝึกอบรมมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาแทนการพัฒนาบุคคลอย่างกว้าง ๆ เพราะการฝึกอบรมนั้นมีลักษณะที่เน้นเฉพาะ (Specific) และเห็นผลในระยะสั้นซึ่งสามารถรับใช้องค์กรได้ดี เพราะต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด รวมทั้งการใช้เวลาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด การฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการนั้น จำเป็นต้องมีการสื่อความเข้าใจเพื่อช่วยให้เกิดการรับรู้อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ได้ตามต้องการ จะต้องนำเครื่องช่วยหรืออุปกรณ์ในการฝึกอบรมเข้ามาใช้เพื่อให้เกิดประสบการณ์ในการรับรู้และเรียนรู้ และจะทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจและเสริมการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

การฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการนั้น จำเป็นต้องมีการสื่อความเข้าใจเพื่อช่วยให้เกิดการรับรู้อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ได้ตามต้องการ ซึ่งจะต้องนำเครื่องช่วยหรืออุปกรณ์ในการฝึกอบรมเข้ามาใช้เพื่อให้เกิดประสบการณ์ในการรับรู้และเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ชุดการสอนเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่นำเสนอเนื้อหาสาระในรูปของสื่อประสม ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดและหลักการในการนำชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 119-120) มาใช้ในการพัฒนาชุดฝึกอบรม ดังนี้

1. การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ วิธีการสอนที่เหมาะสมที่สุดก็คือ การจัดการสอนรายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพ และการศึกษาด้วยตนเองซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญาความสามารถและความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. ความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการเรียนการสอน ไปจากเดิม ซึ่งยึดครูเป็นหลักเปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนเอง โดยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อหรือวิธีการต่าง ๆ การนำสื่อการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงกับเนื้อหา และประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการสอน การเรียนในลักษณะนี้ผู้เรียนจะเรียนจากครูเพียงประมาณ 1 ใน 4 ส่วนส่วนที่เหลือผู้เรียนจะเรียนจากสื่อด้วยตนเอง

3. การใช้สื่อการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป การใช้สื่อการสอนในปัจจุบันได้คลุมไปถึงการใช้วัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ แต่เดิมการผลิตและการใช้มักจะออกมาในรูปแบบคนต่างผลิต คนต่างใช้เป็นสื่อเดี่ยว ๆ มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และให้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียน แทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการสอนอันจะมีผลต่อการใช้ของครู คือเปลี่ยนจากการใช้สื่อ "เพื่อช่วยครูสอน" คือครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้เป็นสื่อการสอน "เพื่อช่วยผู้เรียน" คือให้ผู้เรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยอยู่ในรูปของชุดการสอน

4. ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม แต่ก่อนความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว คือผู้สอนเป็นผู้นำและผู้เรียนเป็นผู้ตาม ผู้สอนมิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจะมีโอกาสได้พูดก็ต่อเมื่อผู้สอนให้พูด การตัดสินใจของผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะตามผู้สอน ผู้เรียนเป็นฝ่ายเอาใจผู้สอนมากกว่าผู้สอนเอาใจผู้เรียน ผู้สอนวิจารณ์หรือพูดเยาะเย้ยผู้เรียนในชั้น โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เรียนตอบไม่ถูกต้องตามที่ผู้สอนชอบหรือกระทำอะไรผิดพลาด แต่ถ้าผู้เรียนทำอะไรดีควรแก่การชมเชย ผู้สอนจะนิ่งเฉยเสีย เพราะถ้าหากชมก็กลัวผู้เรียนจะเหลิงตัว ดังนั้นผู้เรียนไทยส่วนใหญ่จึงพกเอาประสบการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจเมื่อเติบโตใหญ่ขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนนั้นแทบจะไม่มีเอาเลย เพราะผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ชอบให้ผู้เรียนคุยกัน ผู้เรียนจึงไม่มีโอกาส

ฝึกฝนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะเชื่อฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อเติบโตใหญ่จึงทำงานร่วมกันไม่ได้ นอกจากนี้ปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมก็มักอยู่กับเพียงชอล์ก กระดานดำ และแบบเรียนในห้องสี่เหลี่ยมแคบ ๆ หรือในสนามหญ้าซึ่งส่วนใหญ่ถูกปล่อยให้รกร้างเฉอะแฉะตามฤดูกาล ผู้สอนไม่เคยพาผู้เรียนออกไปสู่สภาพนอกโรงเรียน การเรียนการสอนจึงจัดอยู่เพียงในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้จึงต้องนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปของชุดการสอน

5. การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้โดยจัดสภาพการณ์ออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม หมายถึงระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทางทราบว่า การตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต และให้ค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนเองโดยไม่มีใครบังคับ การจัดสภาพการณ์ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตามดังกล่าวข้างต้น จะมีเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางโดยการจัดการสอนแบบโปรแกรมและใช้ชุดการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญ

ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาชุดฝึกอบรมในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง “การเบิก-จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต” เพื่อใช้สำหรับผู้นำนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ให้ใช้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวและนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุดฝึกอบรมในเรื่องอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง “การเบิก-จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต” ให้มีประสิทธิภาพ 80/ 80

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ชุดฝึกอบรม เรื่อง “การเบิก-จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต” ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมนิสิตที่ดำเนินงานกิจกรรมนิสิต ให้สามารถเบิกค่าใช้จ่ายจากเงินบำรุงกิจกรรมนิสิตในแต่ละปีการศึกษาได้ถูกต้อง
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องอื่น ๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง “การเบิก-จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต”

1. ประชากร ได้แก่ คือ ผู้นำนิสิตของสภาผู้แทนนิสิต ผู้นำนิสิตขององค์การบริหารองค์การนิสิต ผู้นำนิสิตของสโมสรนิสิต คณะต่าง ๆ และผู้นำนิสิตของชมรมกิจกรรมนิสิตที่สังกัดองค์การบริหารองค์การนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำนิสิตของสภาผู้แทนนิสิต ผู้นำนิสิตขององค์การบริหารองค์การนิสิต ผู้นำนิสิตของสโมสรนิสิตคณะต่าง ๆ และผู้นำนิสิตของชมรมกิจกรรมนิสิตที่สังกัดองค์การบริหารองค์การนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ประจำปีการศึกษา 2548 ที่ดำรงตำแหน่ง ประธาน นายก รองนายก เற்றுญิกและผู้ทำหน้าที่ประสานงาน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน

3. เนื้อหา ที่นำมาสร้างเป็นชุดการฝึกอบรมนี้ ประกอบด้วย

3.1 ความเป็นมาของเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต

3.2 ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต

3.3 ลำดับขั้นตอนในการดำเนินการเบิก-จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต ดังต่อไปนี้

3.3.1 การขออนุมัติจัดทำโครงการ

3.3.2 การขออนุมัติโครงการก่อนการดำเนินโครงการ

3.3.3 การใช้จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต

3.3.4 การเบิก-จ่ายเงินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

3.3.5 การรายงานการใช้งบประมาณเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต

3.3.6 การส่งมอบงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดฝึกอบรม หมายถึง สื่อประสมและวิธีการสอนของวิทยากร ที่นำมาใช้ในการฝึกอบรม เรื่อง “การเบิก-จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต”

2. การเบิก-จ่าย หมายถึง กระบวนการถอนเงินบำรุงกิจกรรมออกมา เพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรม

3. เงินบำรุงกิจกรรมนิสิต หมายถึง รายได้ส่วนหนึ่งของค่าธรรมเนียมการศึกษาที่นิสิตทุกคนจะต้องชำระในทุกภาคต้นของแต่ละปีการศึกษา หรือเงินที่มีผู้บริจาค เงินดอกผล หรือดอกเบี้ยเงินฝาก

4. ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม หมายถึง ความสามารถของชุดฝึกอบรมในการสร้างผลสัมฤทธิ์ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จากชุดฝึกอบรม เรื่อง “การเบิก-จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต” ตามเกณฑ์ 80/ 80

5. เกณฑ์ 80/80 หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้บ่งบอกระดับประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้กำหนดที่ค่าร้อยละ 80

5.1 80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพจากการทำแบบฝึกหัดหรือปฏิบัติกิจกรรม ในระหว่างการเรียนด้วยชุดฝึกอบรม เรื่อง “การเบิก-จ่ายเงินบำรุงกิจกรรมนิสิต” ได้จากการหาค่าคะแนนเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกจากแบบฝึกหัดของชุดฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 80

5.2 80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังการเรียน ได้จากการหาค่าคะแนนเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูก จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 80

6. โครงการ หมายถึง เอกสารที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมนิสิต นักศึกษาของแต่ละองค์กรกิจกรรมนิสิต ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการแล้ว

7. องค์กรกิจกรรมนิสิต หมายถึง สภานิสิต องค์กรบริหารองค์กรนิสิต สโมสรนิสิต คณะ และชมรมกิจกรรมนิสิต

8. ผู้นำนิสิต หมายถึง นิสิตที่ดำรงตำแหน่ง ประธานสภานิสิต รองประธานสภานิสิต เภรณูญิกสภานิสิต นายกองจัดการบริหารองค์กรนิสิต รองนายกองจัดการบริหารองค์กรนิสิต เภรณูญิกกองจัดการบริหารองค์กรนิสิต นายกสสโมสรนิสิต รองนายกสสโมสรนิสิต เภรณูญิกสโมสรนิสิต ประธานชมรมกิจกรรมนิสิต รองประธานชมรมกิจกรรมนิสิต เภรณูญิกชมรมกิจกรรมนิสิต และผู้ดำเนินการติดต่อประสานงานต่าง ๆ